

Lisa en Bob gaan niet naar school, wat schuilt daarachter?

Door Lindi Korpelshoek

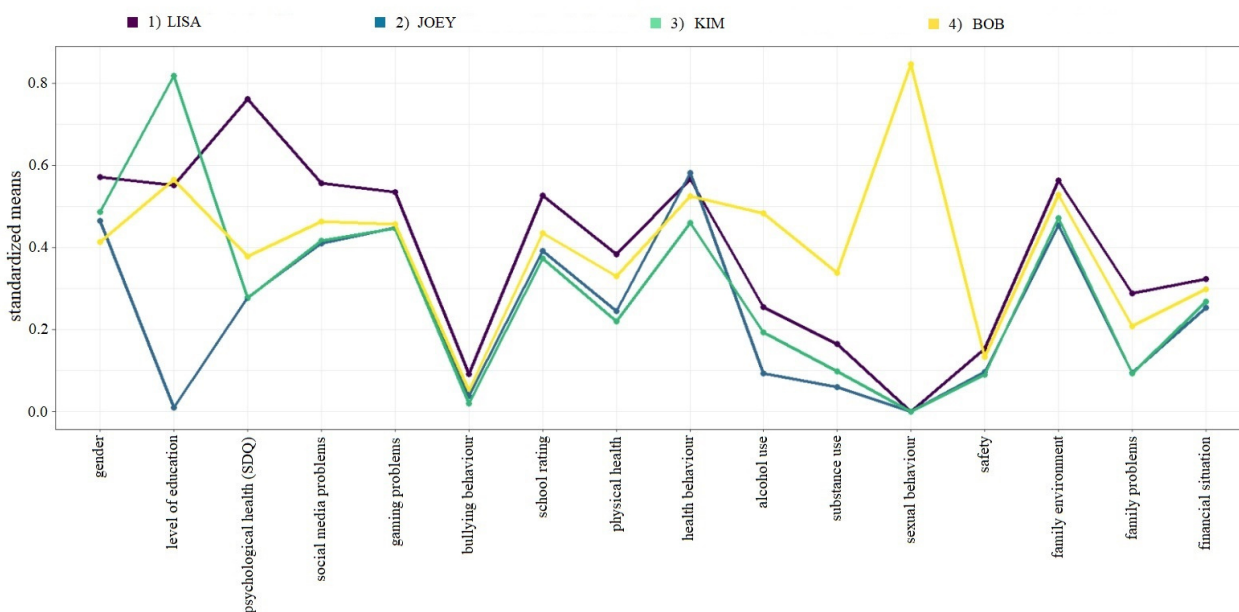
“Deze combinatie van problemen loopt dwars door alle onderwijsniveaus heen”. Het was even stil in de Zoom-meeting, gevolgd door een verbaasde vraag. Ik presenteerde de onderzoeksresultaten van mijn masteronderzoek bij het LUMC voor een groep experts over schoolverzuim. Zij gaven commentaar en deelden hun ervaringen. Een moment waarop de praktijk en de wetenschap elkaar ontmoetten. Wellicht draagt deze blog daar ook aan bij. Wat waren de belangrijkste lessen uit mijn onderzoek en wat kunnen we ermee in de praktijk?

Voordat ik begon aan mijn onderzoek, dook ik de literatuur in. De schoolverzuimkwestie bleek complexer dan verwacht. Er zijn veel risicofactoren die leiden tot schoolverzuim, maar daarnaast is schoolverzuim zelf ook een risicofactor voor veel problemen bij jongeren. Schoolverzuim aanpakken is ook niet makkelijk, deels omdat de effectiviteit van interventies afhankelijk is van de verschillende problemen die iemand ervaart. Ook zijn jongeren at risk soms moeilijk te herkennen. Het doel van mijn onderzoek was om de herkenbaarheid van deze jongeren te verbeteren en te onderzoeken of er profielen bestaan van jongeren met gemeenschappelijke eigenschappen. Uit analyses met E-MOVO-data kwamen vier profielen naar voren, die ik hier graag bespreek.

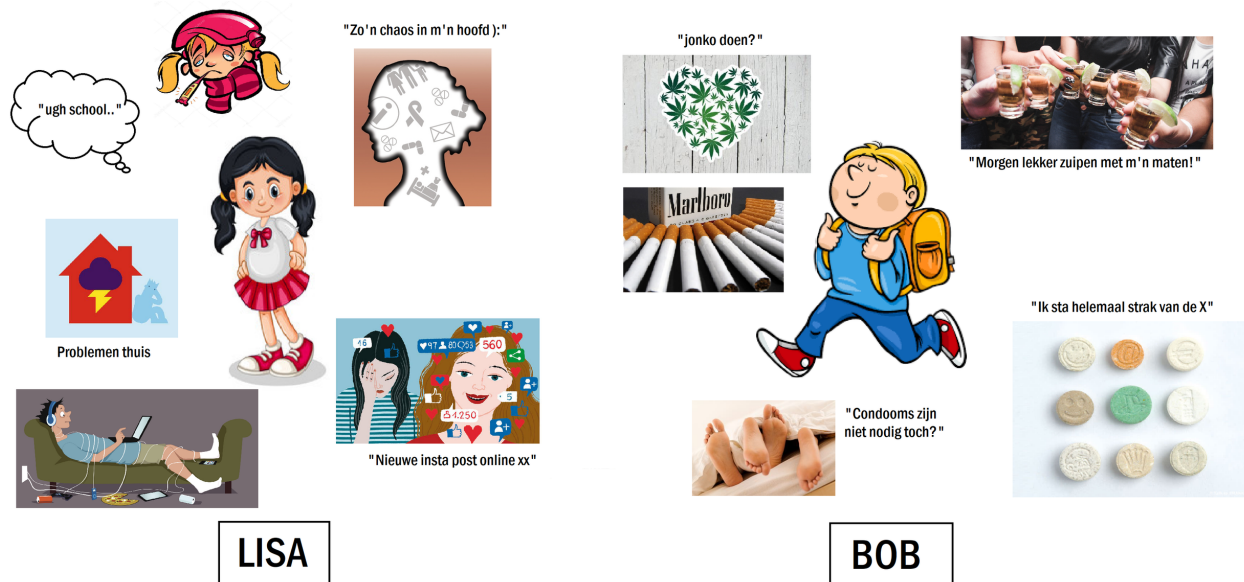
De profielen

Twee van de vier groepen hadden over het algemeen meer problemen. Laten we ze ‘Lisa’ en ‘Bob’ noemen. Bij Lisa staan mentale problemen centraal, met daarbij meer schertijd, een ongezondere leefstijl en problemen thuis. Bob daarentegen wordt gekenmerkt door gedragsproblemen: veel alcohol, roken, drugs en risicovol seksueel gedrag. Opvallend is dat deze twee specifieke profielen in alle onderwijslagen voorkomen; Lisa’s en Bobs lopen dus evenveel rond op het vmbo, havo en vwo. De twee andere groepen hebben weinig problemen. Ik noem ze ‘Joey’ en ‘Kim’. Joey zit op vmbo-overig en heeft een ongezondere leefstijl. Kim volgt een theoretische opleiding en bij haar is iets meer alcohol- en drugsgebruik. Wanneer we kijken naar schoolverzuim, zien we dat Lisa en Bob evenveel spijbelen en even vaak ziek thuis blijven. Een opvallende uitkomst, want ondanks dat Lisa en Bob een andere combinatie van problemen hebben, blijven ze even vaak thuis. Dit laat dus zien dat niet persé de soort problemen, maar het behoren tot een probleemprofiel voorspelt of iemand veel of weinig verzuimt van school.

Figuur 1 - Uitkomsten van de analyse: vier profielen van jongeren met gemeenschappelijke eigenschappen

Figuur 2: Probleemprofielen Lisa en Bob

Dit onderzoek geeft ons een beetje meer informatie over de schoolverzuimkwestie, maar het laat ook een aantal vragen open. Lisa en Bob verzuimen even veel, maar ik kan me voorstellen dat beiden een heel andere aanpak vereisen. Waar hebben zij behoefte aan? Daarnaast blijkt uit literatuur dat jongeren met gedragsproblemen meer risico hebben op schooluitval. Als we Lisa en Bob voor langere tijd volgen, zou Bob dan vaker uitvallen van school?

Ondanks een aantal kleine verbazingen herkenden de schoolverzuimexperts deze vier profielen erg terug uit de praktijk. Ik ben me ervan bewust dat denken in vier profielen een beetje 'hokjesdenken' is, maar het kan ook handvatten bieden bij een complex probleem. Ik ben ontzettend benieuwd: kunnen jullie als lezers hier iets mee in de praktijk? Of juist helemaal niet? Mail jullie ervaringen of ideeën gerust naar l.korpelshoek@lumc.nl!

Mijn naam is Lindi Korpelshoek. Afgelopen half jaar deed ik onderzoek bij de Public Health-afdeling van het LUMC en de afdeling Kinder- en Jeugd psychiatrie van het Curium-LUMC in het kader van mijn Geneeskunde master. Dit onderzoek richt zich op profielen van jongeren met gemeenschappelijke eigenschappen en hoe deze profielen samenhangen met schoolverzuim. Streven naar een optimale gezondheid van de (wereld)bevolking is mijn missie. Hierbij vind ik het interessant om naar fysieke en mentale gezondheid samen te kijken.

